

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA
RODZINY ZA ROK 2024**

Bytom, marzec 2025 r.

Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny jest obowiązkiem wynikającym z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

Zgodnie z ww. zapisami do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ww. ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ww. ustawy;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W związku z powyższym działania w zakresie gminnego programu wspierania rodziny, w 2024 r., koordynował i realizował Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu oraz inne podmioty zaangażowane, funkcjonujące na terenie miasta,

między innymi: Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytomiu, jednostki oświaty, jak również placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Uchwałą nr LXXXVII/1105/23 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 18 grudnia 2023 r. został przyjęty Gminny program wspierania rodziny na lata 2024-2026.

Głównym celem gminnego programu wspierania rodziny jest stworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Cele operacyjne programu obejmują:

- 1) zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych polegające na rozpoznawaniu deficytów, w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie,
- 2) prowadzenie wzmożonej pracy socjalnej w środowiskach osób zagrożonych wystąpieniem sytuacji kryzysowych,
- 3) podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych na rzecz wspierania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Sprawozdanie z realizacji ww. programu za rok 2024, stanowi załącznik nr 1 do niniejszego sprawozdania.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu realizując zadania własne gminy, w 2024 r., zatrudniał 14 asystentów rodziny, w tym od października 2024 r. 2 asystentów rodziny zatrudnionych w ramach projektu „Centrum Wsparcia Rodziny – CWR I”, realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

W okresie sprawozdawczym 14 asystentów rodziny brało udział w szkoleniach, konferencjach mających na celu wymianę doświadczeń w zakresie pracy z rodziną, co skutkowało podniesieniem ich kompetencji. Ponadto, 8 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu było objętych superwizją. Wszyscy pracownicy, którzy zgłosili chęć wzięcia udziału w szkoleniach mieli taką możliwość.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu w 2024 r. zapewniał rodzinom przeżywającym trudności wsparcie i pomoc asystentów, z którego skorzystało 239 rodzin.

Asystenci rodziny swoją pracę wykonywali w oparciu o plany pracy z rodziną, w ramach których prowadzili różnego rodzaju treningi, w tym między innymi: gospodarowania budżetem i prowadzenia gospodarstwa domowego, kompetencji wychowawczych oraz higieny i czystości. W ramach realizacji planów pracy asystenci współpracowali, między innym z: Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu, policją, szkołami i przedszkolami, sądem i kuratorami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Bytomiu, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, a także z organizacjami pozarządowymi i prywatnymi przedsiębiorcami.

Ponadto wzmożoną pracę socjalną objęte były 182 rodziny.

W 2024 r. ze specjalistycznego poradnictwa oferowanego, między innymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu, Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Bytomiu, skorzystało 4 407 osób przeżywających trudności związane przede wszystkim z pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych, uzależnieniem, przemocą, itp.

W Bytomiu, w 2024 r. nie funkcjonowały rodziny wspierające. Brak zainteresowania podjęcia się funkcji rodziny wspierającej jest problemem ogólnopolskim. W związku z powyższym nie organizowano szkoleń w tym zakresie oraz nie ponoszono żadnych kosztów z tym związanych.

W 2024 r. na terenie Bytomia funkcjonowało 18 placówek wsparcia dziennego, prowadzonych przez podmioty niepubliczne, w tym 15 działających w formie opiekuńczej, 1 w formie specjalistycznej oraz 2 w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę, w których opieką objętych było przeciętnie 356 dzieci w pierwszym półroczu 2024 roku oraz 330 dzieci w drugim półroczu 2024 roku.

Wszystkie podmioty prowadzące ww. placówki, zgodnie z zapisami, o których mowa w art. 18 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, posiadały zezwolenie Prezydenta Bytomia na ich prowadzenie.

W ramach otwartego konkursu ofert na realizację w 2024 r. zadania publicznego miasta Bytomia z zakresu świadczenia dziennej opieki nad dziećmi w placówkach wsparcia dziennego, organizacje pozarządowe, które wzięły udział w konkursie, uzyskały dotacje w łącznej wysokości 660 000,00 zł.

Ww. podmioty w roku sprawozdawczym, na realizację powyższego zadania publicznego, ponosiły koszty (ze środków dotacji, wkładu własnego oraz wkładu rzeczowego i osobowego), między innymi na wynagrodzenia osób realizujących zadanie, zakup artykułów spożywczych, socjoterapię, wycieczki, konkursy i imprezy okolicznościowe, zakup środków czystości i higieny, zakup materiałów do realizacji zajęć i warsztatów, prowadzenie i utrzymanie placówki wsparcia dziennego (woda, gaz, czynsz, ogrzewanie, energia, opłaty telekomunikacyjne, pocztowe, materiały biurowe i eksploatacyjne, doposażenie sal zajęciowych), koordynację zadania, obsługę księgowo-finansową, jak również porozumienia o wolontariacie.

W 2024 r. gmina Bytom współfinansowała pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Stopień współfinansowania zadań powiatu w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej przez gminę wynosi 32,69 %, przy łącznej kwocie współfinansowania zadań przez gminę na poziomie 2 692 320,87 zł i łącznej kwocie wydatków poniesionych przez powiat w wysokości 8 236 290,99 zł, wyliczonej jako sumy kwoty 5 543 970,12 zł oraz kwoty 2 692 320,87 zł, którą gmina zwróciła powiatowi.

Ponadto, zgodnie z zapisami, o których mowa w art. 176 pkt 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sporządzane były sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny w 2024 r., które za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej, w wyznaczonym terminie, przekazywane były Wojewodzie Śląskiemu. Sprawozdanie za 2024 r., sporządzone za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r., przekazane zostało w terminie do 31 lipca 2024 r., natomiast za okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., przekazane zostało w terminie do 31 stycznia 2025 r. Przedmiotowe sprawozdanie składa się z trzech części: tabela A. Rodziny wspierające, tabela B. Asystenci rodziny, tabela C. Placówki wsparcia dziennego.

Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny, za rok 2024, stanowią załączniki nr 2 i 3 do niniejszego sprawozdania.

Na terenie Bytomia prowadzony jest na bieżąco monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Zadanie to jest głównie realizowane przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Bytomiu. Ponadto, na terenie miasta od 2011 r. jest realizowany program partnerski (MOPR i Komendy Miejskiej Policji w Bytomiu) pn. „Prawo ochronnym parasolem dziecka - przyjazny patrol”. W ramach ww. programu realizowane są dyżury, w czasie których pracownicy prowadzą monitoring lub interwencje wśród rodzin z problemem alkoholowym, dysfunkcyjnych, niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo.

Powyższy monitoring prowadzony był również w 2024 r.

W ramach funkcjonowania stanowiska specjalisty pracy socjalnej ds. interwencyjnego udzielania pomocy w 2024 roku koordynowano działania podczas interwencji domowych, udzielano wsparcia osobom lub rodzinom znajdującym się w kryzysie, jak również obsługiwano telefon interwencyjny, mający na celu odbieranie zgłoszeń oraz podjęcie interwencji w godzinach popołudniowych i dniach świątecznych. W 2024 roku podjęto 118 interwencji w terenie.

Potrzeby wynikające z realizacji zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny:

- 1) zbyt mała liczba zatrudnionych asystentów rodziny w stosunku do liczby rodzin oczekujących na jego wsparcie;
- 2) superwizji pracy asystentów rodziny;
- 3) stałego podnoszenia kwalifikacji kadry, świadczącej wsparcie w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 4) tworzenie warunków na terenie miasta umożliwiających realizację interwencyjnych zabezpieczeń dzieci w przypadku zagrożenia ich zdrowia i życia w rodzinach biologicznych.

Realizacja powyższych potrzeb wiąże się ze wzrostem nakładów finansowych